

«زبان و ادبیات فارسی»

(مدت پاسخ‌گویی: ۱۸ دقیقه)

۱- معنی واژه‌های «اجرا، آرنج، داشتن، دستگاه، ستردن» به ترتیب، کدام است؟

- ۱) راندن - ترنج - پاییدن - قدرت - پای مال کردن
- ۲) روان ساختن - نارنج - حرکت کردن - ثروت - زیرپا گذاشتن
- ۳) مقرر کردن جیره برای کسی - آرنج - نواختن - شوکت - پاک کردن
- ۴) جاری کردن - چین و شکن پیشانی - حفاظت کردن - دولت - تمیز دادن

۲- معنی واژه‌های «انضمام، متفرعات، مترام، غلیان» به ترتیب کدام است؟

- ۱) پیوستگی - وابسته‌ها - گردآینده - جوشش
- ۲) پیوستگی - وابسته‌ها - انباشتگی - گوشت بریان شده
- ۳) سامان گرفتن - شاخه‌ها - انباشته شدن - جوش و خروش
- ۴) سامان گرفتن - توابع - برهم نشیننده - گوشت بریان شده

۳- معنی واژه‌های «ثقت - خایب - جبر - جیب - فرتوت» به ترتیب کدام است؟

- ۱) اعتماد کردن - ناامید - مرکب - گریبان - پیر
- ۲) اطمینان - بی بهره - کبود رنگ - یقه - جوانمردی
- ۳) اعتماد کردن - مأیوس - زیور - لباس - فرسوده
- ۴) درست و صحیح - بی راه رفتن - مرکب - جامه‌ی گشاد و بلند - پیر

۴- در متن زیر چند غلط‌املائی وجود دارد؟

«زاغ گفت: مرا به شواهد عقل و دلایل حسّ معلوم است که از خاکساران متواضع هیچ‌کس را این فروتنی و سلامت تبع نیست که شتر راست. دریغ باشد به تضریب بدسگال و صاحب غرض، خدمتکاری پاک‌سرشت را آلوده داشتن. شهریار شتر را حاضر کرد و گفت: تو همیشه بر طاعت اوامر من اقبال نموده‌ای و از نواحی امتناع کرده و قدمی از خاسته‌ی من فراتر ننهاده‌ی. موجب این دگرگونی چیست؟»

- ۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

۵- در متن «این است داستان موافقت برادران و مظاهرت ایشان در سترت و مصیبت که هریک در حوادث ایام و مصایب زمانه به‌جای آوردند تا به برکات خلوص و یکدلی و میامن هم‌پشتی و معاونت، از چندین ورطه‌ی حایل خلاص یافتند و پیامدهای آفات پس پشت کردند و خردمند باید در این حکایت به نور عقل تعمّلی کند تا در دفع مهمّات با یکدگر دست در دست هم نهند و چندین ثمرات مرزی شامل گردد.» چند غلط‌املائی وجود دارد؟

- ۱) سه (۲) چهار (۳) دو (۴) یک

۶- جمله‌ی «در سراسر کتاب هفتصد صفحه‌ای بی‌هقی، به ندرت به عیب‌جویی مستقیم از کسی برمی‌خوریم.» از نظر اجزای اصلی تشکیل‌دهنده‌ی آن با کدام جمله یکسان است؟

- ۱) رستم برای حفظ تن خویش علاوه بر گبر زره مخصوصی به نام ببر بیان بر تن می‌کرد.
- ۲) تحمیدیه‌ها علاوه بر ارزش ادبی و هنری، حاوی مضامین مهمّ اخلاقی، معنوی و تربیتی نیز هستند.
- ۳) روح پرورش‌یافته، بیش از قوای عقلانی به خواننده‌ی تحمیدیه، نیرو و عظمت می‌بخشد.
- ۴) دکتر اسلامی ندوشن با قلم موشکاف و توانای خود درباره‌ی شخصیت بی‌هقی و چند و چون کتاب وی به داوری می‌پردازد.

۷- گروه‌های بدلی در عبارت «در کویر، بیرون از خانه، پشت حصار ده، دیگر هیچ نیست.» از چند واج تشکیل شده‌است؟

- (۱) بیست و پنج (۲) بیست و شش (۳) بیست و هفت (۴) بیست و هشت

۸- در عبارت: «خلاف نظرهای تنک مایه و سطحی، حرکت انبیا، حرکت ناموفق و ناپایدار نبوده‌است، بلکه از آغاز تاکنون کوشیده‌اند بشر را به همان مسیر خداپسندانه، بکشانند.» به ترتیب چند واژه‌ی مشتق، مرکب و مشتق-مرکب یافت می‌شود؟

- (۱) دو- یک- دو (۲) دو- دو- دو (۳) سه- یک- یک (۴) سه- دو- یک

۹- تعداد تکواژهای عبارت «گوناگونی در ادبیات داستانی گذشته‌ی ما چشم‌گیر و چشم‌نواز است.» با کدام عبارت یکسان است؟

- (۱) هر نوشته با استفاده از شیوه‌ی تشریحی، تحلیلی و تحقیقی، به نگارش درآمده‌است.
 (۲) هنگام نگارش زندگی‌نامه بایست در نظر داشت که نوشته، دور از تعصب و غرض‌ورزی باشد.
 (۳) تاریخ بیبھی، به سبب امانت‌داری و دقت نویسنده، از دیگر کتاب‌های تاریخ ممتاز شده‌است.
 (۴) اغلب نوشته‌ها، با هر بیان و زبان و در هر قالبی که باشند، هدف نویسنده‌ی آن‌ها، تشریح وقایع است.

۱۰- تعداد ترکیب‌های وصفی و اضافی متن «نظر رستم دو اشکال اضافی نیز دارد: یکی آن که مرگش به خود او خاتمه نمی‌یابد، همه‌ی نزدیکانش را دربرمی‌گیرد و ویرانی کشورش را هم به دنبال می‌آورد؛ دوم آن که مرگ او مساوی میدان خالی کردن کسانی خواهد بود که او را تجسم آرمان‌های خود می‌دانند.» به ترتیب، کدام است؟

- (۱) ده- چهار (۲) یازده- سه (۳) دوازده- دو (۴) سیزده- یک

۱۱- کدام شاعران قرن پنجم، در سرودن شکل بلند شعر غنایی موفق بوده‌اند؟

- (۱) عنصری- منوچهری (۲) خیام- سوزنی سمرقندی
 (۳) نظامی- شهید بلخی (۴) رابعه قزداری- رودکی سمرقندی

۱۲- کلمات کدام بیت، یادآور عنوان فارسی زندگی‌نامه‌ی دکتر طه حسین، پژوهشگر و ادیب معاصر مصری است؟

- (۱) روزها فکر من این است و همه شب سخنم / که چرا غافل از احوال دل خویشتنم
 (۲) که گر بانو بفرماید به شبگیر / پی شیرین برانیم اسب چون تیر
 (۳) سماع ارغنونی گوش می‌کرد / شراب ارغوانی نوش می‌کرد
 (۴) ز ما یادش دهی گه‌گاه ای باد / گذشت آن روزها کاو یاد ما بود

۱۳- نام نویسنده‌ی کدام اثر در برابر آن، درست نیست؟

- (۱) گور و گهواره (غلامحسین ساعدی) (۲) حماسه‌ی کویر (علی شریعتی)
 (۳) اقتصاد عصر صفوی (باستانی پاریزی) (۴) نه شرقی، نه غربی، انسانی (عبدالحسین زرین‌کوب)

۱۴- در کدام بیت حسن‌تعلیل وجود ندارد؟

- (۱) عجب نیست از خاک اگر گل شکفت / که چندین گل‌اندام در خاک خفت
 (۲) خورشید فروزنده شبی پرده‌نشین شد / کامد به در از پرده مه چارده تو
 (۳) اشک غمّاز من از سرخ برآمد چه عجب / خجل از کرده‌ی خود پرده‌داری نیست که نیست
 (۴) هرگه به صد کرشمه پری‌وار بگذری / بر چشم خود فرشته کشد خاک راه تو

۱۵- کدام آرایه‌ها در بیت «چرخ گرد از هستی من گر برآرد گو برآر / دور بادا دور از دامان نامم گرد ننگ.» یافت می‌شود؟

- (۱) استعاره- تشبیه- جناس- کنایه (۲) تشبیه- تکرار- تشخیص- متناقض‌نما
 (۳) تکرار- مجاز- ایهام‌تناسب- تلمیح (۴) کنایه- جناس- استعاره- ایهام‌تناسب

۱۶- در کدام بیت، آرایه‌ی ایهام به‌کار رفته‌است؟

- ۱) شام اگر قوت روانم دادی از خون جگر / صبح یاقوت روان از جام جم دادی مرا
- ۲) گر چین سر زلف تو مشاطه گشاید / عطّار به یک جو نخرد نافه‌ی چین را
- ۳) تا طره‌ی طرّارت زد دست به طرّاری / دست همه بریستی فریاد ز دستانت
- ۴) تا خود نشوی شاننه به زلفش نزنی چنگ / انگشت کسی کارگشای دگری نیست

۱۷- کدام بیت به مفهوم بیت زیر اشاره دارد؟

«حافظ به خود نپوشید این خرّقه‌ی می‌آلود / ای شیخ پاکدامن، معذور دار ما را»

- ۱) زلف دلدار چو زنّار همی‌فرماید / برو ای شیخ که شد بر تن ما خرّقه حرام
- ۲) می بده تا دهمت آگهی از سِرّ قضا / که به روی که شدم عاشق و از بوی که مست
- ۳) گرچه با دلق ملمّع (رنگارنگ) می گلگون عیب است / مکنم عیب کزو رنگ ریا می‌شویم
- ۴) داشتیم دلقی و صد عیب مرا می‌پوشید / خرّقه رهن می و مطرب شد و زنّار بماند

۱۸- مفهوم عبارت «اگر خواهی که به ما رسی، خود را بر در بگذار و در آی.» در کدام بیت آمده‌است؟

- ۱) گر از میدان شهوانی سوی ایوان عقل آیی / چو کیوان در زمان، خود را به هفتم آسمان بینی
- ۲) اگر صد قرن از این عالم بیویی سوی آن بالا / چو دیگر سالکان خود را هم اندر نردبان بینی
- ۳) اگر در باغ عشق آیی همه فراش دل یابی / اگر در راه دین آیی همه نقّاش جان بینی
- ۴) اگر صد بار در روزی شهید راه حق گردی / هم از گبران یکی باشی چو خود را در میان بینی

۱۹- مفهوم عبارت «باران رحمت بی‌حسابش همه را رسیده و خوان نعمت بی‌دریغش همه‌جا کشیده»، به مفهوم کدام بیت نزدیک است؟

- ۱) از سفله مخواه هیچ زنهار / کاطلس نشود پلاس هرگز
- ۲) روزی ز خزانه‌ی کسی خواه / کاو را نبود مکاس هرگز
- ۳) گر ترک طمع کنی، نباشد / ای دل ز کُست هراس هرگز
- ۴) نی محنت عشق دیده هرگز / نی جور بتان کشیده هرگز

۲۰- بیت «هرگز نمیرد آن‌که دلش زنده شد به عشق / ثبت است بر جریده‌ی عالم دوام ما» با کدام بیت قرابت معنایی دارد؟

- ۱) عشق در درویشی و خواری دهند / نه به کار و بار سرباری دهند
- ۲) عشق می‌ورزم و امید که این فنّ شریف / چون هنرهای دگر موجب حرمان نشود
- ۳) دل به عشق است زنده در تن مرد / مرده باشد دلی که عاشق نیست
- ۴) مردم چشم من ار با تو نظر باخت چه شد / عشق بازی صفت مردم صاحب‌نظر است

۲۱- مفهوم بیت «تا نگردی آشنا زین پرده رمزی نشنوی / گوش نامحرم نباشد جای پیغام سروش» با کدام بیت، تناسب معنایی دارد؟

- ۱) رسید از عالم غیبم سروشی / که فارغ باش از گفت و شنیدن
- ۲) دو کس بر حدیثی گمارند گوش / از این تا بدان اهرمن تا سروش
- ۳) غم حبیب، نهان به ز گفت‌وگوی رقیب / که نیست سینه‌ی ارباب کینه محرم راز
- ۴) در راه عشق و سوسه‌ی اهرمن بسی است / پیش آی و گوش دل به پیام سروش کن

۲۲- مفهوم کدام بیت با ابیات دیگر متفاوت است؟

- ۱) اهل کام و ناز را در کوی رندی راه نیست / رهروی باید جهان سوزی، نه خامی بی‌غمی
- ۲) در طریق عشق‌بازی امن و آسایش بلاست / ریش باد آن دل که با درد تو دارد مرهمی
- ۳) دوام عیش و تنعم نه شیوهی عشق است / اگر معاشر مایی بنوش نیش غمی
- ۴) دامی است جهان تو مرغی افتاده به دام / آرام دل و کام در این دام مجو

۲۳- بیت: «پرستش به مستی است در کیش مهر / برون‌اند زین جرگه، هشیارها» با کدام بیت قرابت مفهومی ندارد؟

- ۱) ساقیا هشیار نتوان عشق را دریافتن / بوی جامت بی‌قرارم کرد آخر جام کو
- ۲) مست آر ادبی نمود هشیارش دان / هشیار که بی‌ادب بود مستش گیر
- ۳) به هیچ دور نخواهند یافت هشیارش / چنین که حافظ ما مست بادهی ازل است
- ۴) کی پسندند هرگز این مستان / کار این عاقلان که هشیارند

۲۴- مفهوم متن: «زندگی مولانا با قناعت و گاه با قرض می‌گذشت اما این فقر اختیاری را بر مکنّت و تجمّل رایج در دستگاه

صدرالدین، شیخ‌الاسلام شهر، ترجیح می‌داد و از آن هیچ‌گونه ناخرسندی نشان نمی‌داد.» با کدام بیت تناسب ندارد؟

- ۱) دولت فقر خدایا به من ارزانی دار / کاین کرامت سبب حشمت و تمکین من است
- ۲) من و تصوّر دیهیم (تاج) خسروی هیهات / کلاه فقر مبارک مرا که تاج من است
- ۳) به رنگ و بوی بهاران فقیر، قانع شو / چو باغبان نگذارد که سیب و گل چینی
- ۴) جز فقر هر چه هست همه نقش فانی است / اندر نگین فقر طلب نقش جاودان

۲۵- مفهوم بیت «عشق او باز اندر آوردم به بند / کوشش بسیار نامد سودمند» با کدام بیت تناسب دارد؟

- ۱) تا به خوشی می‌وزد باد خوش نوبهار / جام می خوشگوار گر تو دهی خوشتر است
- ۲) حالت لب تشنه را خضر خبردار نیست / لذت لب تشنگی خاصه‌ی اسکندر است
- ۳) سرّ غم عشق را در دل اندوهناک / هرچه نهان می‌کنی از همه پیداتر است
- ۴) هم دل خسرو شکافت هم جگر کوهکن / کز همه زورآوران عشق تواناتر است